

KOMUNĀLO UN SOCIĀLO PAKALPOJUMU NOZARES PPP PROJEKTU IEVIEŠANU VEICINOŠIE UN IEROBEŽOJOŠIE FAKTORI

PPP PROJEKTU REALIZĀCIJU VEICINOŠIE FAKTORI

Pētījuma ietvaros komunālo un sociālo pakalpojumu nozarē tika identificēti šādi PPP projektu ieviešanu veicinošie faktori:

- Standartizētas PPP dokumentācijas (koncesijas līgums un nolikums) esamība siltumapgādes projektu realizācijai (izstrādātājs - LIAA);
- Ņemot vērā lielo ES finansējuma intensitāti (iepriekšējā plānošanas periodā līdz 2006.gadam) – ūdenssaimniecības, kanalizācijas, siltumapgādes un atkritumu savākšanas nozarē, ir skaidri apzināti un uzskaitīti pašvaldībām nepieciešamie uzlabojumi, projekti, projektu apjomi;
- Pašvaldībām ir pieredze finansējuma piesaistē veicamajiem projektiem ES finansu instrumentu ietvaros. Ņemot vērā, ka ES finansējums paredz infrastruktūras izveidi un tikai tad atbilstošā finansējuma saņemšanu, pašvaldībām ir pieredze organizēt finansu līdzekļu piesaisti;
- Siltumapgādes jomā nozares speciālisti uzsver, ka, ņemot vērā siltumtrašu bēdīgo stāvokli, siltumtīklu renovācija dod ievērojamu uzturēšanas izmaksu ietaupījumu un palielina energoefektivitāti. Tas nozīmē, ka šajā apakšnozarē, izmantojot papildus piesaistītos līdzekļus pašvaldībām, ir iespēja veikt savu funkciju daudz efektīvāk un, ja ne samazināt, tad apturēt siltuma tarifu pieaugumu uz tīklu efektivitātes uzlabošanas rēķina;
- Latvijā darbojas vairāki realizēti PPP projekti, kur galvenā izmantotā PPP forma ir koncesija;
- PPP projekti, neskatoties uz to, ka ir procesuāli sarežģīti sagatavojami, ir praktiski viegli realizējami un to realizēšana un ieguvumi ir skaidri izmērāmi un novērtējami;
- Pašvaldības iegūst salīdzinoši ātru savu vajadzību risinājumu;
- Novadu reformas īstenošana, kā rezultātā mazināsies sadrumstalotība rajonos;
- Projektu „paketēšana” un realizēšana ar PPP palīdzību. Šobrīd novadu ietvaros pastāv vairāki pakalpojuma sniedzēji, kā rezultātā grūtāk izmantot mēroga ekonomiju, kā arī tie ir pakļauti lielākam ienākumu svārstību riskam (komunālo pakalpojumu maksājumu kavējumi). Projektu „paketēšanas” rezultātā būtu virkne ieguvumu – mēroga ekonomija, centralizēta pārvaldība, mazāks uzņēmuma jūtīgums pret maksājumu svārstību.

PPP PROJEKTU REALIZĀCIJU IEROBEŽOJOŠIE / KAVĒJOŠIE FAKTORI

Pētījuma ietvaros komunālo un sociālo pakalpojumu nozarē tika identificēti šādi, ar PPP projektu ieviešanu saistīti, ierobežojošie/kavējošie faktori:

- No šobrīd publiski pieejamiem dokumentiem nav skaidrības par pašvaldību vajadzībām šobrīd un tuvākajā nākotnē komunālo pakalpojumu nozarē. Lai arī ir apzināti nepieciešamie projekti, kurus plānots realizēt ar ES struktūrfondu palīdzību, tomēr nav pieejams apkopojums par pašvaldībām nepieciešamiem (nerealizētiem) projektiem. Iespējams, ka šāda informācija ir katras pašvaldības rīcībā, bet tā nav apkopota;
- Dotās nozares ietvaros ir iesaistītas daudzas ministrijas (Vides ministrija, Reģionālās un pašvaldību lietu ministrija, Eiropas struktūrfondu apguves lietu sekretariāts, Ekonomikas ministrija) un pašvaldības ar dažādiem darba un investīciju plāniem. Ir nepieciešama apzināto projektu un programmu koordinācija, lai iegūtu kopēju ainu par PPP izmantošanas iespējām;

- Komunālo pakalpojumu sfēra ir saistīta ar tarifu iekasēšanu no iedzīvotājiem, kas ir reālie šīs sfēras klienti. Līdz ar to PPP iepirkuma procedūra ir sarežģītāka, jo tarifu iekasētājs ir PPP privātais partneris, bet tarifu regulē pašvaldība;
- Lai projektiem veidotos ieguldījumam atbilstošā vērtība, ir nepieciešami salīdzinoši lieli komunālo pakalpojumu PPP projekti, kas vairumā gadījumu nozīmētu vairāku objektu apvienošanu vienā projektā, kas savukārt palielina projekta iepirkuma procedūras sarežģītību.